

Nr 125.

Av herr Frändén, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om ändrade grunder för statsbidrag till den allmänna väghållningen.

I årets statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, väg- och vattenbyggnads-väsendet, föreslås under punkten 7 ändrade grunder för statsbidrag till den allmänna väghållningen på sådant sätt

att bidrag till byggande av landsvägar på landsbygden skulle normalt utgå med 80 procent av den beräknade kostnaden,

att bidrag till byggande av huvudväg skulle utgå med 85 procent. Huvudvägnätet för hela landet skulle efter förslag av länsstyrelserna fastställas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, eventuellt av Kungl. Maj:t. Bestämmande för fastställande av huvudvägnätet blir vägens betydelse för samfärdseln, sålunda om vägen är av stor vikt för samfärdseln mellan eller till huvudorter i ett län eller dess förbindelser med huvudorten i andra län samt

att till byggande av huvudvägar, vilka äro av synnerlig betydelse för den genomgående, långväga samfärdseln eller i övrigt äro av stor vikt ur trafiksynpunkt och vilka huvudvägar fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av länsstyrelserna och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, skulle utgå statsbidrag med 90 procent av den beräknade kostnaden.

Bestämmande för nämnda förhöjda procentsatser skulle sålunda bliva trafiksynpunkten, vägens betydelse för den allmänna samfärdseln (motortrafiken). Däremot har såsom hitintills hänsyn ej tagits till vägdistriktens ekonomiska ställning och bärkraft. Genomföras de nya bestämmelserna rörande utjämning av vägskattebördan, synes det för 1935 års vägsakkunniga, vilkas utredning legat till grund för Kungl. Maj:ts förslag, troligt, jämväl med hänsyn till den lättnad, som förenämnda förhöjda procentsatser komma att medföra för vägdistrikten, att vid bestämmande av nu ifrågavarande bidrag någon större hänsyn till vägdistriktens ekonomiska ställning framdeles ej behöver tagas. Skulle emellertid i rena undantagsfall vägdistriktets ekonomi kunna motivera ännu högre bidrag än som här förutsatts, bör Kungl. Maj:t hava möjlighet att bevilja ytterligare förhöjt bidrag.

Enligt förslaget skulle således till byggande av vägtyper, motsvarande nuvarande vanliga bygdevägar samt enkla bygdevägar, statsbidraget utgå med 80 procent av den beräknade kostnaden. Då dessa vägtyper äro de uti de fyra nordligaste länen mest förekommande, skulle således följden bliva att vägdistrikten i dessa län i de allra flesta fall skulle komma i åtnjutande av den lägsta bidragsprocenten eller 80 procent.

Enligt den senast tillgängliga statistiken utgör medeltalet av vägs-katten per fyrk för hela riket 20,6 öre, för de fyra nordligaste länen 30,3 öre (frånräknas Gällivare och Jukkasjärvi tingslags särskilda väghållningsdistrikt blir medeltalet 32,6 öre) och för riket med frånräknande av ovannämnda fyra län 18,9 öre. Givetvis komma de nya grunderna för tilldelning av utjämningsbidrag att medföra en nedgång i medeltalet för vägs-katten i de fyra länen, men trots detta torde dock medeltalet för vägs-katten i dessa län komma att ligga avsevärt högre — säkerligen mera än 25 procent — än medeltalet för den övriga delen av riket.

Det torde icke kunna anses riktigt att endast en vägs vikt och betydelse för automobiltrafiken blir avgörande för bestämmande av bidragsprocenten, lika litet som det kan anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande att de mest skattetyngda distrikten i de flesta fall endast skola komma i åtnjutande av den lägsta bidragsprocenten. Detta har även uppmärksammats av de sakkunniga, ty enligt förslaget skulle som ovan nämnts vägdistriktets ekonomi kunna motivera högre bidrag, varför Kungl. Maj:t bör hava möjlighet att bevilja ytterligare förhöjt bidrag. Då emellertid detta endast skulle förekomma i *rena undantagsfall* torde de hårt skattetyngda norrländska distrikten i de allra flesta fall endast komma i åtnjutande av den lägre procentsatsen.

På grund av vad sålunda anförts får jag föreslå,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för statsbidrag till vägbyggnader, att bidrag till byggande av landsvägar å landsbygden i de fyra nordligaste länen måtte utgå med 85 procent.

Stockholm den 22 januari 1936.

A. O. Frändén.